

**Utrujmo
protifašistično
enotnost!**

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34131 Trst - Ulica Capitolina, 3
Telef. 744-046 / 744-047

DOPISNIŠTVO za goriško pokrajino:
34170 Gorica - Ulica Locchi, 2
Telef. 24-36

NAROČNINA: Letna 1.000 lir, polletna 550 lir
Poštni tekoči račun: Trst 11/700

Obnovljena izdaja - Leto XXIII - Štev. 15 (779)

TRST - 12. oktobra 1971

Posamezna številka 50 lir

Quindicinale
Petnajstnevnik

Sped. in abbonam.
Postale - Gruppo II

Protifašistični Trst je odgovoril

Politična zrelost, demokratična zavest in čut odgovornosti slovenskih in italijanskih protifašistov so preprečili najhujše

V nedeljo, 3. oktobra bi se bilo moralo zgoditi v Trstu nekaj «velikega». Fašisti so priredili svoj shod, na katerem je govoril novi «duce», bivši pripadnik salojske republike, ki je podarila Trst in Primorje nacistom, ter bivši urednik zloglasne revije «Difesa della razza».

Shod naj bi bil višek fašističnih akcij, ki so se začele ob lanskim decembrskim izgredih, se nato nadaljevale vse leto z napadi na sedeže demokratičnih organizacij in strank (spominjamo se bombnih napadov proti sedežem naše stranke); dalje z napadi proti mladim antifašistom, ugle d n i m voditeljem antifašističnega gibanja (glej napad na tovariša Vidalija), proti slovenskim ustanovam in proti simenikom naših padlih borcev.

Fašisti so imeli namen začeti z novimi in krepkejšimi podvigi v Trstu. Z nedeljskim shodom so fašisti nameravali «popraviti» vtis, ki so ga bili pustili preteklo leto, ter zabrisati ono veličastno enotno manifestacijo, s katero je protifašistična javnost, s tržaškim županom in s predsednikom pokrajine na čelu, odgovorila po napadu na sedež socialistične stranke in na skupino slovenskih mladincev. Fašisti bi bili radi dokazali, da so močna, trdna stranka, ki lahko oponira sedanji zmedi, katero naj bi «povzročalo delavsko in ljudsko gibanje v Italiji», trdo roko in «pravi red». Istočasno naj bi imel ta shod značaj ponovne afirmacije fašizma v vsej Severni Italiji.

Na nedeljsko pustolovščino so se fašisti pripravljali en cel mesec in to ne le v Trstu marveč v vsej Italiji. Med drugim so v našem predmetju sklicali sestanek deželnih svetovalcev stranke. S tem naj bi pritegnili v Trst večje število ljudi, delegacije iz raznih krajev države. Mesne ulice so postlali s stotimi letakov na zidove pa nalepili tsoče lepakov.

Mobilizirali so vse svoje sile, a znan. Ni se jim posrečilo. Doživeli so veliko razočaranje. Namesto dvajsetisočglava množica, katero so pričakovali, se je — po uradnih podatkih — zbralo na Goldonijevem trgu okrog 500 oseb. Sam govornik je skušal opravičevati neuspeh.

Trst se torej ni zmenil za fašističnega prvaka, ki je lahko nemoteno govoril, ker je bil zaščiten po izredno številnih policijskih silah.

Antifašistični Trst je odgovoril enotno in odločno. Najprej je

JELKA GERBEC

(Nadčjevanje na 4. strani)

Protifašistična manifestacija na Garibaldijevem trgu v Trstu.

Odložitev občinskih volitev

Tako torej. Uspelo jim je vsiliti v Rimu odložitev jesenskega kola volitev, istočasno pa v Trstu protestirati iz vsega grla. V Rimu so svojim nadrejenim razlagali, na vse kriplje, da je treba Trstu prihraniti tako preizkušnjo (kako ste dobri!), pri nas doma pa so kričali, da jih volitve ne strašijo. Nasprotno!

Govorimo, kot ste dobro razumeli, o demokristjanah, ki si tržejo oblačila raz sebe, v srcu pa se smejejo in nazdravljajo spretni ukani javnega mnenja.

In vendar je stvar bila zelo jasna. Volitve so bile napovedane za november. Pa ne zato, ker bi se nam tako sanjalo, temveč zato, ker zapade tedaj pet let, kolikor je življenjska doba navadnega občinskega sveta. Ta občinski svet v Trstu smo izvolili 28. in 29. novembra 1966, obnoviti bi ga morali približno ob istem času. Razumljive so, v takih primerih, odločitve za nekaj dni, tudi tednov, če so tehničnega značaja. Nikakor pa ne moremo sprejeti takega podaljševanja življenja itak umirajočemu svetu samo zato, ker se KD ne počuti dobro in ne mara na volitve. Jasno je namreč, da bi v takem primeru izgubil voljen organ vsak smisel, če bi stranke izbirale pogoje za volitve. Vsakokrat bi neka stranka zagodrnjala, da ji preti izguba glasov in občinski sveti bi trajali deset, dvanajst let in še več.

Demokracija pomeni tudi to, da se ne bojiš spopada pred volilci in

njihove stroge in neizprosne ocene. Politična poštenost bi narekovala, da bi vsaka izmed strank lahko rekla: čisto vest imamo, lahko gremo pred volilni zbor.

In vendar ni tako. Levosredinska upravna večina v tržaškem občinskem svetu je ob začetku mandatne dobe izdelala podroben petletni delovni načrt. Minilo je predvidenih pet let, načrta pa še niso uresničili v celoti. Nasprotno, velik del načrta je ostal samo na papirju. Od tod prvi očitek.

Odprta vprašanja zadevajo tržaško gospodarstvo. Ni lepo levo-sredinski upravi, ki se je bahala s «kontainerji» ugotoviti, da jih ne more rabiti v pristanišču zato, ker sedmi pomol še ne deluje in da ne deluje zato, ker ni krožne železnice. Reforma mestnega prometa, o kateri se je veliko govorilo, prav tako čaka na uresničenje in na... tunele.

Javne prevoze iz okolice v mesto še vedno oskrbujejo zasebniki, na občinskem openskem tramvaju pa še vedno ni dvojezičnih napisov. Komisije še vedno preučujejo, kot preučujejo (in zelo vestno, kot vse kaže, le zbuditi jih ne smemo) vprašanje slovenskih mož, po katerih naj bi poimenovali nekatere ulice.

V teh pogojih je KD zahtevala še nekaj mesecev «pogojne» dobe. Obljubila, da bo naredila do marca vse, česar v petih letih ni znala narediti. In z njo zavezniki: PSI, PSDI, PRI in Slovenska skupnost.

Predstavniki političnih strank, v katerih se udeležujejo tudi Slovenci, in predstavniki slovenskih družbenih in kulturnih organizacij so v zvezi z letošnjim ljudskim štetjem sprejeli enotno stališče, v katerem protestirajo proti načinu štetja in že vnaprej odklanjajo vsako morebitno sklicevanje na njegove rezultate. Zadevna skupna izjava se glasi:

Podpisani predstavniki političnih, družbenih in kulturnih organizacij, ki predstavljajo vso slovensko narodnostno skupnost v Italiji, izjavljajo v zvezi s popisom prebivalstva v letošnjem letu naslednje:

Na vprašalnih polah je bil za letošnje ljudsko štetje uveden za tržaško pokrajino poseben stolpec, v katerem naj bi prebivalci navedli svojo narodnostno pripadnost.

Pred 10. leti je bilo treba odgovoriti na vprašanje o občevalnem jeziku v družini. Niti tedaj niti danes se niso merodajni krogi posvetovali s predstavniki slovenske narodnostne skupnosti o primernosti in morebitni obliki popisa po narodnosti.

Posledice nasilne raznarodovalne politike fašizma, kratenja naših pravic v povojni dobi, posledice neizvajanja posebnega

Skupna izjava predstavnikov slov. narodnostne skupnosti o ljudskem štetju 1971

statuta londonske spomenice o soglasju, kot tudi 3. in 6. člena republiške ustave ter 3. člena deželnega statuta, so še vedno take, da objektivni rezultati popisa prebivalstva po narodnosti so še nemogoči.

Zaradi tega še vedno menimo, da do danes še niso dozorele razmere, ki bi zagotavljale, da bi popis dal dejansko številčno stanje pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti v deželi Furlanija-Juljska krajina.

Odločitev, da se bo vršilo štetje po narodnosti samo v tržaški pokrajini pomeni obenem hudo zapostavljanje in diskriminacijo Slovencev v goriški in videmski pokrajini.

Zaradi zgoraj navedenih dejstev, podpisani predstavniki političnih, družbenih in kulturnih organizacij protestirajo proti popisu o narodnostni pripadnosti in že vnaprej odklanjajo vsako sklicevanje na tako ugotovljene rezultate.

Trst, 27. septembra 1971

ALBIN ŠKERK, poslanec, izvoljen na listi Komunistične partije Italije - dr. BRANKO AGNELETTO, predsednik Slovenske demokratske zveze v Trstu - MARINO BANDI, podžupan občine Dolina, izvoljen na listi Socialistične stranke Italije - MARIJA BERNETIČ, bivša poslanka Komunistične partije Italije - STANISLAV BOLE, predstavnik Slovenskega gospodarskega združenja - don EMIL CENCIG, zastopnik slovenskih duhovnikov iz Beneške Slovenije - dr. VILJEM CRNO, občinski svetovalec občine Brdo, izvoljen na listi Socialistične stranke Italije - KAREL ČERNIČ, podžupan občine Doberdob, izvoljen kot predstavnik Socialistične stranke proletarske enotnosti - dr. JAN GODINI-GODNIČ, deželni svetovalec, izvoljen na listi Komunistične partije Italije - GRADIMIR GRADNIK, občinski odbornik občine Krmin, izvoljen na listi Enotne socialistične stranke - dr. KAZIMIR HUMAR, predstavnik Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici - JOŽE JARC, pokrajinski svetovalec, v Gorici, izvoljen na listi Komunistične partije Italije - VITO JERCOG, član pokrajinskega odbora Socialistične stranke proletarske enotnosti v Trstu - DUŠAN LOVRIHA, deželni svetovalec in župan v Dolini, izvoljen na listi Komunistične partije Italije - MARIJA MAVER, predsednik Slovenske prosvete v Trstu - MIROSLAV PAHOR, član deželne odbora Socialistične stranke Italije, Trst - KLAVDIJ PALČIČ, predsednik Slovenske prosvetne zveze - dr. DAMJAN PAVLIN, občinski odbornik občine Gorica, izvoljen na listi Slovenske demokratske zveze - inž. JOSIP PEČENKO, član pokrajinskega vodstva Socialistične stranke Italije, Trst - MARJAN PERTOT, član odbora Slovenske levice - prof. PAVEL PETRICIG, član pokrajinskega odbora Komunistične partije Italije, Videm - IZIDOR PREDAN, predsednik kulturnega društva «Ivan Trinko» v Čedadu - SIMON PRESHEREN, kandidat na listi Slovenskega ljudskega gibanja v Kanalski dolini - BORIS RACE, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze - dr. PETER SANZIN, občinski svetovalec v Gorici, izvoljen na listi Socialistične stranke Italije - dr. AVUGUST SFILIGOJ, bivši občinski odbornik v Gorici, izvoljen na listi Slovenske demokratske zveze - dr. DRAGO ŠTOKA, deželni svetovalec, izvoljen na listi Slovenske skupnosti - MARKO WALTRITSCH, podpredsednik pokrajinske uprave v Gorici, izvoljen na listi Socialistične stranke Italije.

Pobratenje med občinama Dolina in Kočevje

V soboto, 2. oktobra 1971 sta se pobratili občini Dolina in Kočevje. Listina o pobratenu je bila podpisana na slavnostni seji občinske skupščine v Kočevju. Podpisala sta jo dolinski župan Dušan Lovriha in predsednik skupščine občine Kočevje Miro Hegler.

Besedilo listine o pobratenu med občinama Dolina in Kočevje se glasi:

«Danes, 2. oktobra 1971 sta občinski svet Doline pri Trstu in občinska skupščina Kočevje, na osnovi razgovorov, ki so pokazali obojestransko pripravljenost za sklenitev prijateljstva med obema občinama, združenima v idejah spoštovanja, in po izmenjavi kulturnih, družbenih, turističnih in drugih vrednot rodoljubja in humanizma, z namenom, da bi pospeševali in gojili najplemenitejši odnose prijateljstva in razumevanja med prebivalci Socialistične republike Slovenije in obeh živečih narodov Furlanija-Juljske krajine, sprejeli listino o trajnem prijateljstvu med občino Dolina in občino Kočevje, v duhu pravil Svetovne federacije pobratanih mest, kot bistven prispevek k stvarni prijateljstvu med ljudstvi vseh narodov, ki žele mir.

Pri tem zagotavljamo, da bomo obojestransko izmenjavali izkušnje in sodelovali na vseh področjih, ki zanimajo obe prijateljski občini.

Ta listina, napisana v dveh originalih, bo shranjena v arhivih občin Dolina in Kočevje.

Na svečanosti je predsednik skupščine občine Kočevje med drugim poudaril, da so bile vezi med prebivalci dolinske in kočevske občine skovane v osvobodilnem boju ter da so te vezi ostale močne in pristne; dodal pa je tudi, da «na naših sreih leži teža, da se prijateljski, bratski, človečanski odnosi razvijajo tudi v prihodnje; da je svetla bodočnost, ki temelji na načelih listine o prijateljstvu, odvisna od naše pripravljenosti, da ohranjamo te ideale; in ko gradimo svojo lastno prihodnost, si želimo predvsem miru in sožitja, enakosti in svobode vseh narodov».

Na koncu svojega govora je predsednik Miro Hegler poudaril:

«Ponosni smo nad vsemi tistimi dejanji, ki združujejo naše ideje in hotenja. Želimo, da bi v vseh naših bodočih srečanjih našli veliko moči in volje za poglobljanje in utrjevanje našega sodelovanja».

Župan Dušan Lovriha je v svojem govoru najprej čestital prebivalcem Kočevja k občinskemu prazniku in 500-letnici mestnih pravic ter se zahvalil za izkazano naklonjenost in za prijateljske vezi. Nato pa je rekel: «Enake občutke spoštovanja in prijateljstva gojimo tudi mi. To po-

trjuje med drugim tudi dejstvo, da je občinski svet v Dolini soglasno in navdušeno sprejel sklep o pobratenu občin».

Zatem je tovariš Lovriha poudaril naslednje:

«Pobratenje med našima občinama ima zgodovinski pomen. To je prvi primer, da se neka občina s pretežno slovenskim prebivalstvom, ki pripada Italiji, pobrati z neko občino v Socialistični republiki Sloveniji.

Pobratenje pomeni začetek tesnejšega in intenzivnejšega sodelovanja na raznih področjih življenja».

V nadaljevanju pa je tov. Lovriha pritrldil, da je poglavitni razlog

Župan Dušan Lovriha in predsednik Miro Hegler na proslavi v Kočevju.

pobratenuja dejstvo, da so se številni dolinski občani borili v vrstah NOV na področju Kočevja in da so nekateri tam žrtvovali svoje življenje v skupnem boju proti nacifašističnemu sovražniku.

«Drugi razlog za pobratenje je v tem» — tako je podčrtal župan Lovriha — «da imata obe občini za seboj žalostno zgodovino. V Kočevju je gospodoval tujec, ki je odrekal pravice Slovincu, pri nas pa je bilo posebno hudo med obema svetovnjima vojnama, ko je fašizem uničil ali odvzel vse, kar so si naši predniki priborili ali ustvarili. Danes živimo v državi z demokratično ustavo, ki je sad protifašističnega odpornišva, v katerem je sodelovalo domala vse naše prebivalstvo, vendar pa še ne uživamo vseh pravic, ki nam pripadajo tako po republiški ustavi kot po mednarodnih dogovorih».

Bratsko srečanje na proslavi občinskega praznika in 500-letnice mestnih pravic Kočevja

Na koncu je tovariš Lovriha izrazil prepričanje, da bo pobratenje med obema občinama obojestransko koristno, da bo omogočilo še večje in vsestransko sodelovanje ter da bo še bolj utrdilo bratske vezi med prebivalci.

Slavnostne seje skupščine občine Kočevje so se udeležili tudi odborniki in svetovalci občine Dolina, predstavniki prosvetnih in športnih društev iz vasi dolinske občine, ravnatelj dolinske srednje šole, didaktični ravnatelj osnovnih šol in drugi javni delavci.

Godba iz Brega je nastopila na slovesnosti pred spomenikom, popoldne pa je sodelovala na promenadnem koncertu.

Na koncu naj zabeležimo še to, da sta dva občinska stražnika iz Doline sodelovala pri urejanju prometa v Kočevju.

O zakonskih osnutkih za zaščito Slovencev

V parlamentu sta bila, kot je že znano, doslej predložena dva zakonska osnutka za zaščito pravic Slovencev, ki živijo v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Prvi zakonski osnutek so predložili komunisti, drugega pa socialisti. Pred nekaj tedni je bil objavljen dokument, ki ga je izdelala Slovenska kulturno gospodarska zveza. Govori se, da bo tudi «Slovenska skupnost» izdelala nek svoj dokument.

Pozitivno dejstvo je, da za ta problem vlada živo zanimanje in da se je zganilo več političnih sil.

Komunisti so predložili zakonski osnutek v senatu 29. aprila 1970, v poslanski zbornici nekoliko kasneje. Socialisti so storili isto poldrugo leto kasneje. Dokument, ki ga je objavila Kulturno gospodarska zveza (to ni zakonski osnutek, lahko pa bi postal, če bi ga katera izmed parlamentarnih skupin predložila) bo prispeval k poglobitvi zadevnega študija.

Komunisti so začeli konkretno pripravljati gradivo za zakonski osnutek že leta 1968. Ze tedaj so bili sklicani razni posveti, na katere so bili povabljeni tovariši in prijatelji. Shema prvega osnutka je bila sestavljena spomladi 1969. Zlasti zanimivi so bili nasveti, ki so jih dali nekateri učitelji in profesorji. Tudi iz vrst študentov in staršev so prišli dobri nasveti. Zelo pomemben je bil tudi prvi posvet o šoli, ki ga je organizirala občinska uprava v Dolini. Ta posvet je vodil župan Dušan Lovriha.

Dokončni osnutek zakona, ki je bil predložen v parlamentu, je bil izdelan na osnovi dokumentacije, ki je bila zbrana na številnih posvetih in razpravah.

Zakonski osnutek, ki so ga predložili socialisti, se približuje komunističnemu osnutku. Na nekaterih mestih sta osnutka skoraj enaka, na drugih mestih pa se, seveda, vidno razlikujeta.

Obstajajo pa drugi elementi, zlasti v dokumentu SKGZ, ki so, po mnenju komunistov, zelo nevarni. Zlasti dva predloga sta nesprejemljiva: predlog, naj vladna komisija rešuje probleme in predlog, naj bi predelali deželni statut.

Morebitna uresničitev prvega predloga bi bila zelo ugodna za vlado leve sredine. Problemi bi ostali še naprej nerešeni, krivda za to pa ne bi padla na vlado temveč na komisijo.

Glede drugega predloga: Nekaterih manjšinskih problemov ne more reševati dežela, ker spadajo v pristojnost parlamenta in države.

V zvezi s tem se nam zdi potrebno, da še enkrat ponovimo, da so komunisti, prav zaradi obstoja slovenske manjšine v deželi, zahtevali drugačen statut, tak statut, ki bi dajal deželi veliko večjo oblast. Toda tej zahtevi komunistov so nasprotovale vse druge politične sile.

Za obstoječi deželni statut so komunisti glasovali samo zato, da ni vprašanje ustanovitve dežele običalo na mrtvi točki.

Sier pa bi tudi zahteva po reviziji deželnega statuta prišla prav levi sredini, saj bi okrepila lažno Berzantijevo tezo, ki je hkrati teza deželnega odbora, da se za Slovence ne more nič storiti, ker tega statut ne predvideva.

Neresen odgovor ministra Misasija

Ne vem, če ste kdaj videli sliko ministra Misasija. V očeh mu bereš, da bi zelo rad bil inteligenčen, ker pravi, da se morajo ministri za šolstvo v Italiji spoznati tudi na izobrazbo, knjige in druge take marnje.

Tega pa Misasi še ni razumel. Rad bi dubovičil vsakokrat, ko noče odgovoriti in se ne zaveda, da je molk kot zlato: tisočim odgovarja (in vsi razumejo).

V mislih imamo odgovor tega ministra (po nalogu predsednika, gospoda Colomba) poslancu Albinu Škerku o tem, zakaj je lahko Coceani, stara fašistična ropotulja, govoril na shodu «Lega nazionale» v veliki dvorani liceja «Dante». Verjetno ste brali v dnevnem tisku, kaj je minister odgovoril: da je Coceani dober govornik, da se «celih» 26 let ne ukvarja s fašizmom in da sme proslavljati vojsko.

S tem se na strinjamo. Prvič zato, ker bi gospod Misasi moral vedeti, da Coceani v 26 letih ni izpral črne srajce in tudi duše ne. Svojih grehov (ni važno, če je bil svoj čas pomiloščen, saj takih nacistov tudi v Nemčiji mrgoli) ne more skriti. Morda je celo vedel za Rižarno, saj je on tedaj bil mestni prefekt, ali kaj podobnega.

Zato bi moral Coceani govoriti, recimo, o nacističnih pokolih v Trstu, o tem, koliko so njegovi kolegi industrijci izkoriščali nesvobodno delovno silo in koliko «črnega» dobička so nabrali.

Govoriti bi moral o smradu gorečih človeških trupel v pečeh pri Sv. Soboti, pod Škednjem, ki še sedaj opominjajo v grozečem kriku: nikan!

To je Coceani, gospod Misasi. Naučite se.

Misasi pa je napisal še drugo bedarijo. Postavil je na isto raven «Lega nazionale» in slovenske organizacije.

A, tega pa ne, gospod. Sedaj je šale tudi dovolj. Desetletja so polnili z denarjem šoviniste, fašiste in druge sorodne privržence v Trstu, dajali potuho raznim pokvekam, sedaj

pa nedolžno izjavljate, «da so tudi slovenske organizacije finansirane».

Ma che vogliamo scherzare? Misasi. Tisti, ki vam je napisal odgovor (verjetno v Trstu) zasluži za tale stavek krepko brco v tisti del telesa, s katerim razmišlja.

Slovenske organizacije finansirane? Morda že, toda ne iz denarja, ki bi prihajal iz državnih blagajn. Ne vemo, kako je s katoliškimi društvi, centri in krožki, toda mirne vesti lahko rečemo, da velika večina slovenskih ustanov in organizacij nima dovolj sredstev za svoje delo. Sicer bi naša kulturna in umetniška dejavnost takoj porasla, ker zmoremo marsikaj.

Kaj pa dela, medtem, «Lega nazionale», ko ne organizira shodov za stare fašiste?

Prejema ogromno državnega denarja, ki je last davkoplačevalcev. V zameno za bajne plače «funkcio» (Nadaljevanje na 4. strani)

Shod Zveze za krajevne avtonomije in oblasti

V Trstu se je ustanovila Zveza za krajevne avtonomije in oblasti. K njej so pristopile politične in sindikalne, laične in katoliške sile.

Zveza za krajevne avtonomije in oblasti je množična organizacija, ki je že ob svojem nastanku naredila izbiro: določila je, pripadati delavskemu, sindikalnemu in naprednemu gibanju in se vključiti v njegove boje. Zveza vabi vse regionalistične sile, potem ko se je končno izvojevala deželna ureditev v državi, naj se aktivno zavzamejo, da se premagajo vse one zavirajoče sile, ki stremijo za tem, da bi strnile v sebi vso oblast in ki se upirajo stremljenju po globokem, radikalnem demokratičnem decentraliziranju državnih struktur ter namenu, da se dčzelam s posebnim statutom nemudoma nudijo vse oblasti, kakor jih predvideva republiška ustava.

Zveza, v deželnem okviru, smatra,

da je bitka za novo politično, gospodarsko in socialno alternativo tesno povezana s popolno soudeležbo ljudskih množic pri življenju dežel in krajevnih skupnosti in poudarja, da je nujno potrebna demokratični preureditev deželne ustanove, ki taj pomeni ovrednotenje krajevnih avtonomij in raztegnitev ljudske soudeležbe na občine.

V tej njeni pobudi za ovednotenje avtonomij je sklenila Zveza, da skliče deželni shod o temi krajevnih konzult, ker smatra, da predstavlja ustanovitev teh organizacij potencialno pozitiven faktor za soudeležbo občanov pri javnem upravljanju. Zato vabi Zveza krajevne svetovalce, vse demokratične in avtonomistične sile in organizacije ter vse državljane, naj se udeležijo deželnega shoda, ki bo dne 23. oktobra 1971 v mali dvorani gledališča Verd v Trstu. Začetek ob 9.30.

Združeni godbi iz Kočevja in Brega na manifestaciji v Kočevju.

Brežnjev v Jugoslaviji

Jugoslovansko-sovjetska izjava

Predsednik Socialistične federativne republike Jugoslavije in predsednik Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz Tito in generalni tajnik centralnega komiteja Komunistične partije Sovjetske zveze Leonid Iljič Brežnjev sta med izčrpnim izmenjavo mnenj v Beogradu od 22. do 25. septembra 1971 ugotovila, da so dobri temelji za nadaljni razvoj jugoslovansko-sovjetskih odnosov, za poglobitev sodelovanja med Zvezo komunistov Jugoslavije in Komunistično partijo Sovjetske zveze ter Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Zvezo sovjetskih socialističnih republik ter da je v interesu njihovih naporov pri graditvi socializma in komunizma, zagotovitvi miru, mednarodne varnosti, kakor tudi v interesu krepitve boja za svobodo in neodvisnost vseh narodov, za družbeni napredek in socializem.

Sodelovanje med SFRJ in ZSSR temelji na podobnosti zgodovinskih usod, istovetnosti temeljev družbene ureditve, ponobnosti pogledov na mnoge mednarodne probleme, na privrženi načelom socialističnega internacionalizma, splošnemu boju za mir, na neodvisnosti in enakopravnem sodelovanju ter na boju proti imperializmu.

To ustvarja ugodne pogoje za plodno sodelovanje naših narodov, partij in držav in za konstruktivno reševanje vseh vprašanj, ki se pojavljajo v medsebojnih odnosih, ne glede na njihovo zapletenost. ZKJ in KP SZ izhajata iz tega, da je za politiko komunističnih in delavskih partij, ki so na čelu svojih narodov in delavskega razreda v boju za graditev socialistične družbe danes in v prihodnje lahko nezamenljiv temelj edinole nauk Marxa-Engelsa-Lenina, ki se ga ustvarjalno sprejme in razvije v skladu s posebnostmi vsake dežele. Metode graditve socializma, ki odražajo izkušnje in posebnosti razvoja posameznih dežel so stvar narodov in delavskega razreda v posameznih deželah in si ne smejo nasprotovati.

Razvoj vsestranskih jugoslovansko-sovjetskih odnosov temelji na načelih, ki so razglašena v beograjski deklaraciji iz leta 1955, v moskovski izjavi in deklaraciji iz leta 1956 ter v skupni jugoslovansko-sovjetski izjavi iz leta 1965.

Obe strani menita, da je nujno nadaljevati na teh temeljih prijateljsko sodelovanje med ZKJ in KP SZ kot med partijama, ki vodita socialistično in komunistično graditev v svojih deželah ter da krepija zaupanje, ki mora karakterizirati obojestranske odnose med partijama in suverenima državama.

Obe strani bosta spodbujali pogostejša srečanja, izmenjavo mnenj in posvetovanja na raznih ravneh med ZKJ in KP SZ ter SFRJ in ZSSR v vprašanjih bilateralnih odnosov in zunanje politike. Obe strani sta prepričani, da je to prispevek k boljšemu vzajemnemu razumevanju in sodelovanju.

Upoštevajoč prakso medpartijskih zvez, ki se je pokazala kot koristna za obe strani, bosta ZKJ in KP SZ širili izmenjavo partijskih delegacij in spodbujali sodelovanje partijskih in znanstvenih ustanov, kakor tudi razvoj stikov in zvez krajevnih partijskih organizacij.

ZKJ in KP SZ bosta prispevali še naprej k vsestranskemu razvoju sodelovanja med SFRJ in ZSSR na političnem in gospodarskem področju, pa tudi v znanosti, tehniki in kulturi.

Obe strani sta prepričani, da obstajajo velike možnosti za širjenje in poglobljanje gospodarskega in znanstveno-tehničnega sodelovanja med SFRJ in ZSSR na bilateralni in multilateralni podlagi, vključno tudi sodelovanje, ki temelji na pogodbi med SFRJ in svetom za gospodarsko vzajemno pomoč (SEV). Osnovne

smeri nadaljnega razvoja jugoslovansko-sovjetskih gospodarskih odnosov so razširitev blagovne menjave, vzajemno koristne kooperacije in proizvodne specializacije, pa tudi projektantskih in raziskovalnih del, zlasti v tistih panogah, ki opredeljujejo sodoben znanstveno-tehnični napredek. V tem smislu obe strani pozdravljata sklenitev sporazuma med SFRJ in ZSSR za razdobje med 1971. in 1975. letom. Obe partiji menita, da je nujno še hitreje razvijati gospodarsko sodelovanje med SFRJ in ZSSR.

Medvladni odbor za gospodarsko in znanstveno-tehnično sodelovanje in ustrezni gospodarski organi in organizacije obeh držav bodo proučili vse možnosti in ukrenili vse, da bi se ekonomski odnosi še učinkoviteje in hitreje razvijali.

Obe strani pripisujeta velik pomen razširitvi neposrednih stikov med delovnimi ljudmi SFRJ in ZSSR in razvoju sodelovanja sindikalnih, mladinskih, ženskih, turističnih, športnih in drugih množičnih organizacij, da bi se med seboj čimbolje razumeli in spoznali življenje narodov obeh držav.

ZKJ in KP SZ izhajata iz tega, da je poglobljena značilnost sodobnega mednarodnega položaja, ki je še naprej zapleten in protisloven, porast sil miru, napredka in socializma. Vzpredno s tem pa ne slabe poskusi reakcije, da bi zavrla proces družbene preobrazbe sveta, da bi zaustavila boj narodov za svobodo in neodvisnost.

Imperialistične sile težijo k dominaciji med narodi, njihovemu gospodarskemu in političnemu podjarmljenju, ohranjanju in krepitvi kolonializma in neokolonializma ter vmešavanju v notranje zadeve drugih narodov. Ohraniti poskušajo kapitalistični sistem izkoriščanja narodov in zavreti družbeni razvoj. Taka politika predstavlja stalen vir mednarodne napetosti, lokalnih vojn in nestabilnosti svetovnega miru.

ZKJ in KP SZ pripisujeta velik pomen vsestranskemu razvoju vzajemne povezanosti komunističnih in delavskih partij z narodnoosvobodilnim gibanjem, z vsemi progresivnimi silami v imenu miru, svobode in neodvisnega razvoja narodov.

Sovjetska stran podpira protimperialistično usmerjenost politike neuvrščenih dežel in v zvezi s tem pozitivno ocenjuje njeno vlogo pri krepitvi miru, mednarodnega sodelovanja, v boju narodov proti kolonializmu in neokolonializmu ter za neodvisnost in družbeni napredek.

SFRJ in ZSSR ter ZKJ in KP SZ si prizadevajo razviti široko sodelovanje držav in narodov z namenom, da bi okrepila mir in mednarodno varnost. S svojo politiko bosta v mednarodnih stikih še naprej aktivno prispevala k utrjevanju načel miroljubnega sožitja med državami, ne glede na njihovo družbeno ureditev.

Borbena sodelovanja v letih druge svetovne vojne živi v spominu na-

rodov SFRJ in ZSSR, tradicije tega sodelovanja krepijo odločnost SFRJ in ZSSR, da se borita za mir, mednarodno sodelovanje in varnost na vsem svetu.

SFRJ in ZSSR sta kot evropski državi, ki sta pretrpeli velike žrtve v boju proti fašističnim zavojevalcem življenjsko zainteresirani, da se v Evropi utrdi stabilen mir, da bi tako vzpostavili soliden sistem evropske varnosti. Z zadovoljstvom ugotavljata, da se v Evropi razvijajo procesi popuščanja napetosti, da je opaziti preokret k realistični oceni družbenih in političnih sprememb v povojnem obdobju, pa tudi glede priznanja obstoječih meja.

SFRJ in ZSSR sta za utrditev stalnega miru in varnosti na Balkanskem polotoku; pomemben element za to bi lahko bila proglašitev Balkana za brezatomsko območje.

ZKJ in KP SZ odločno obsojata agresijo ZDA in njihovih zaveznikov proti narodom v Indokini. Podpirata herojski boj vietnamskega ljudstva, kakor tudi narodov Laosa in Kambodže in trdno vztrajata pri neodložljivem in brezpogojnem umiku obojenih sil ZDA in njihovih zaveznikov iz Indokine.

SFRJ in ZSSR potrjujeta svojo odločno podporo boju arabskih narodov za odpravo posledic izraelske agresije, za osvoboditev ozemlja, ki ga je okupiral Izrael. Obe strani se zavzemata za popolno uresničitev resolucije varnostnega sveta od 22. novembra 1967 in za zagotovitev zakonitih pravic arabskega ljudstva Palestine. Soglašata, da bi politična

(Nadaljevanje na 4. strani)

Obisk v Makedoniji

Tov. Bacicchi: Prijateljsko srečanje, odkriti pogovori - Tov. Bernetičeva: Presenetila me je sposobnost kadrov

V dneh od 23. do 26. septembra je bila na obisku v Socialistični republiki Makedoniji delegacija deželnega komiteja KPI Furlanije Julijske krajine. V delegaciji so bili: Silvano Bacicchi, Marija Bernetič, Antonio Moschioni, Fulvio Bergomas, Dante Vivan in tovariš Geremica, član tajništva federacije KPI v Neaplju. Delegacija je kot gost Centralnega komiteja Zveze komunistov Makedonije obiskala Skopje, Titov Veles, Bitolj in Ohrid. Imela je pogovore s predsedstvom CK ZK Makedonije, s predstavniki mestne organizacije ZK Makedonije v Skopju, in z organizacijami ZK v Titovem Velesu, Bitolju in v Ohridu, obiskala je tudi neko tovarno in neko kmetijsko zadrugo. Pogovori so potekali v prijateljskem ozračju in bodo služili poglobitvi medsebojnega poznavanja in problemov, ki stoje pred komunisti. Dogovorjeno je bilo, da bo delegacija CK ZK Makedonije vrnila obisk deželnemu komiteju KPI še pred koncem leta.

Delegacijo, ki je obiskala SR Makedonijo, je vodil tovariš Silvano Bacicchi, tajnik deželnega komiteja KPI, katerega smo prosili za kratek intervju.

Vprašanja - Kakšen vtis je odnesla delegacija s svojega obiska v SR Makedoniji?

Odgovor - Odnosna je pozitiven vtis. Pozitiven zato, ker je bilo srečanje prijateljsko in ker so bili pogovori iskreni, odkriti. Občudovanja vredni so naporji za obnovo dežele, Skopje, ki je bilo uničeno po potresu, je danes veliko in moderno mesto s podvojenim številom prebivalcev. Posledice potresa so v glavnem zbrisane.

Občudovanja vredni so naporji makedonskih tovarišev in ljudstva sploh, da bi čimprej odpravili družbeno zaostalost, v kateri je bila Makedonija dolga stoletja. Jasno je, da ni mogoče v nekaj desetletjih povsem odpraviti večstoletno zaostalost. Nič čudnega torej, če je zaostalost tu in tam še vidna, zlasti na podeželju. Tega se zavedajo tudi makedonski komunisti. Toda dosedanji uspehi so veliki.

Vprašanje - Ali ste se srečali tudi z delavci in z voditelji osnovnih organizacij?

Odgovor - Imeli smo malo časa na razpolago, saj je naš obisk trajal samo tri dni, vendar smo se lahko

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob robu arabsko-izraelskega spopada

Val razrednega spopada

Palestinska drama, neusmiljen obračun v Jordaniji, krvave osvete v Maroku, pokol v Sudanu

II.

Na arabski strani imajo raven splošne kulture in izobrazbe, vpliv vere in povprečna politična zavest, mladost in nezadostna učinkovitost suverenih državnih aparatov, nerazvitost institucionalnih okvirov, pojav birokratizma in relativno velika vloga vojaških in policijskih struktur pri vzdrževanju ugleda oblasti ob številnih tujih komponentah in gospodarskem in političnem delovanju arabskih vlad in političnih tokov, za posledico večinoma nestabilen, pogostokrat viharen in neustaven potek različnih oblik razrednih nasprotij.

Teza o splošni narodni arabski enotnosti, o možnosti skladnega družbenega sodelovanja vseh slojev samo na podlagi skupnih narodnih smotrov, pa čeprav bi bila še tako popularna kot geslo ter navzoča kot stari program v stalno obnavljanih različicah, daje samo kratkotrajne in delne sadove celo spričo dejstva o izraelskem ekspanzionizmu.

Neusmiljen obračun jordanske polfevdalne monarhije in njenih zahodnih zaveznikov s palestinskimi političnimi organizacijami in oboženimi oddelki komandosov je bil po svojem družbeno-zgodovinskem bistvu umazani del naloge, ki jo je morala opraviti jordanska aristokracija za domačo in mednarodno veliko buržoazijo, da bi preprečila, da se na bližnjem vzhodu razširi tista revolucionarna zavest, ki jo predstavlja brezpravna, prevarana in v obup potisnjena milijonska revščina. Precejšen ugled, ki so ga začeli

dobivati Palestinci od leta 1967 naprej v vseh arabskih sredinah spričo dejstva, da so se praktično sami — čeprav ne enotni in pogostokrat z neustreznimi sredstvi — vendarle bojevali proti osvajalcem, je pomenil širjenje njihovih nazorov, predvsem med arabsko mladino ter strujenje neke ne samo narodne marveč tudi socialne bojevitosti.

In ko je kralj Husein iz britanskih in ameriških vojaških skladišč obnovil svoje efektivne in se odločil za dokončni obračun s palestinsko revščino, preostalim arabskim vladam ni uspelo sklicati izredni sestaneke političnega komiteja Arabske lige ali splošno srečanje «na vrhu». Tudi niso hotele dobaviti palestincem obrambne opreme niti izreči vsaj složne ustrezne ocene te kršitve kairskih in amanskih sporazumov iz septembra in oktobra 1970. Palestinci, ki so nezaželeni tako za arabske vlade kot za Izrael in za svetovno diplomacijo, so utrpeli na socialno-političnem prizorišču tisoč in tisoč žrtev, verjetno veliko več kot jim jih je zadal njihov srditi narodni nasprotnik.

V poletnih mesecih so se zvrstile sporedno s palestinsko dramo in takoj za njo krvave osvete ogroženih režimov v Maroku in Sudanu, neverjetna veriga dogajanj pa se je nadaljevala z veliko sodno razpravo proti največji skupini političnih obdolžencev, ki jo beleži novejša arabska zgodovina.

Brez resnične sodbe in obrambe in brez usmiljenja za nosilce kakršnihkoli levih programov, so v Ma-

roku usmrtili še nekodonočno ugotovljeno število, več sto vojakov, podčastnikov, častnikov in generalov. Pozaprli so tudi sto in sto pristašev sindikalne zveze in narodne zveze ljudskih sil, uvedli so strahovlado na univerzah, v šolah, uradih, tovarnah in delavnicah.

V zmedenih razmerah na sudanskem prizorišču so krvniki in vešala pogubili več izjemno svetlih patriotskih in naprednih ljudi: ne samo Sudan, marveč ves arabski del sveta, vsa protikolonialna Afrika in protimperialistična fronta so ostali v nekaj dneh tudi brez Abdela Haleka Mahdzuba, generalnega tajnika KP Sudana, in brez Šefije el Šeika, voditelja sudanskih razrednih sindikatov, pa tudi brez številnih njihovih sobojevnikov. Protikomunistični pokol je dosegel svoj višek v Sudanu, čeprav tudi na procesu pristaniškim maroškim bojovnikom za napredek in pravice delovnega ljudstva v Marseju zahtevajo smrtne obsodbe.

Tudi zahteve tožilcev v Kairu na razpravi proti Aliju Sabriju in drugim najvišjim voditeljem iz Naserjevih časov niso nič milejše.

In prav tedaj je prišlo do največje množične delavske stavke v enem izmed največjih egipovskih podjetij, metalurškem kombinatu Heluan blizu Kaira. Kakih deset tisoč delavcev je zelo solidarno 22. avgusta postavilo številne socialne zahteve, niso želeli prekiniti proizvodnje, razglasili pa so stavko s tem, da so ostali v podjetju tudi po končani izmeni. Vlada je dala najprej nekatere obljube in pomirila protest, pozneje pa je odredila posebno policijsko preiskavo, odpustila vse najaktivnejše udeležence akcije, objavila najostrejša opozorila, če bi se ponovile podobne akcije...

Protifašisti so se po manifestaciji dne 3. oktobra poklonili spominu padlih za svobodo.

Nerazumljivo stališče

Ljubljansko Delo je v današnji številki objavilo uvodnik v zvezi s fašistično provokacijo v Trstu. Med drugim pravi:

«Neofašisti v Italiji so si izbrali Trst za svojo nedavno manifestacijo. Zavarovani s stotinami policistov iz vse Italije so tudi tokrat svoj zbor izkoristili za napad na vladno politiko razvijanja dobrih odnosov z Jugoslavijo, svojo glavno ost pa so namerili na vzhodne meje in cono B...

Pričakovali smo, da bodo oblasti ugodile zahtevam antifasiističnih sil, naj manifestacije ne dovolijo, posebej pa ne v Trstu, ki je toliko pretrpel zaradi fašizma in kjer se prepletata dve narodnosti, od katerih je bila slovenska žrtev najbolj grobega raznarodovalnega procesa. Oblasti so ne samo dovolile to manifestacijo, celo zavarovale so jo. Nerazumljivo stališče!...

Ali naj toleriranje fašistične mobilizacije ljudi proti sedanji meji med Italijo in Jugoslavijo, pomeni, da hoče nekdo to vprašanje držati odprto? To vprašanje lahko odpremo obojestransko: kolikor je odprto za cono B, toliko je odprto tudi za cono A! Bodo fašisti zmogli sami prenesti celotno odgovornost za tako reševanje, ali jih bo tudi tu kdo

Koncertni abonma GM

Glasbena matica je razpisala koncertni abonma za letošnjo sezono. Koncerti bodo v Kulturnem domu v Trstu. Repertoar je naslednji:

23. oktobra: Orkester Glasbene matice, dirigent Oskar Kjuder, solist Ciril Škerjanec - čelo;

6. novembra: Slovenski oktet;

24. novembra: Simfonični orkester RTV Ljubljana, dirigent Samo Hubad, solist Aci Bertonec - klavir;

19. decembra: Orkester in zbor «Consortium musicum» iz Ljubljane, dirigent Mirko Cuderman;

22. januarja 1972: Tržaški baročni ansambel;

na začetku februarja 1972: Zagrebški godalni kvartet in Eva Novšak-Houška - mezzosopran;

4. marca 1972: Orkester glasbene matice, dirigent Oskar Kjuder, solista Pavla Uršič - harfa;

24. marca 1972: Igor Ozim - violina, Marija Lipovšek - klavir;

v drugi polovici aprila 1972: Pevski zbor «Branko Krsmanovič» iz Beograda, dirigent Bogdan Babič.

Cene abonmajev:

redni: 7.000 lir, članski: 6.000 lir, mladinski: 2.000 lir, invalidski: 2.000 lir.

pozavaroval? Enkrat so že bili prava nesreča za Italijo.

Želimo si dobrih sosedov in tu je izvor naše zaskrbljenosti. Razumemo in pritrjujemo antifasiističnim silam v Italiji, ki so tudi tokrat odločno nastopile proti provokacijam v Trstu. Pričakujemo pa tudi trezno in odgovorno odločitev vladnih sil, posebej Krščanske demokracije, da se kaj takega ne bo več zgodilo.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU Kulturni dom

BERTOLT BRECHT
BOBNI V NOČI
drama in komedija

Prevod: Borut Trekman
Režija: Mile Korun

V sredo, 13. oktobra ob 20,30 (Abonma red D mladinski)
v četrtek, 14. oktobra ob 20,30 (Abonma red E mladinski)
v soboto, 16. oktobra ob 20,30 (izven abonmaja)
v nedeljo, 17. oktobra ob 16,30 (Abonma red F okoliški)

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14 ure ter eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstav. Rezervacije po telef. 734265.

Bobni v noči so v kronološkem zaporedju Brechtovih gledaliških del na drugem mestu in tako po svojem nastanku kakor po svoji vsebini sodijo v čas bede in nemirov, ko se od poraza ponižana weimarska Nemčija skuša rešiti dediščine dotodanjega imperialistične politike, čas spartakističnega upora berlinskega proletariata, čas Roze Luxemburg in Karla Liebknehta, delavskih in vojaških svetov. Na tem ozadju prikaže Brecht družino vojnih dobičkarjev in usodo vojnega povratnika Kraglerja, ki po štirih letih ujetništva najde svojo zaročenko pred poroko z drugim, s katerim je noseča. Kragler bi se rad pridružil spartakovcem, naščuva skupino ljudi, da mu sledi v boj, ko pa ponovno sreča svojo zaročenko, jih zapusti in odide z njo. Iz sle po mirnem življenju izda torej ljudski upor.

Za to delo je Brecht prejel Kleistovo nagrado, tedanje največje nemško gledališko priznanje. Pozneje pa se je ob njem pisatelj zbal, da bi ga napak interpretirali. Danes, ko je nevarnost slehernega dvoumja mimo, vidimo v tem ekspresionistično obarvanem Brechtovem začetku živo dramatično upodobitev in eno izmed najbolj krutih del o tistih tragičnih dogodkih, ki so v prvih mesecih leta 1919 videli propad revolucionarnega gibanja Spartakusbund. To je prva uprizoritev Brechta v izvedbi Slovenskega gledališča v Trstu.

Nadaljevanje

Protifašistični Trst

(Nadaljevanje s 1. strani)

zahteval prepoved Almirantevega shoda. Ko je pristojna oblast negativno odgovorila na to zahtevo, so antifasiisti priredili enotno in borbena manifestacijo, ki je potrdila voljo naših ljudi, da fašizmu onemogočijo podvig; potrdila, da odgovor antifasiističnega Trsta na skadristične izbruhe lanskega decembra, ni bil slučajen niti priložnost, temveč da spada v neizprosno napredovanje demokratičnega gibanja in demokratičnih sil. To dejstvo je tembolj važno, če upoštevamo, da se vse to dogaja v mestu, kjer se je fašizem dejansko rodil, odkoder se je razširil po vsej Italiji, kjer je skušal v vsej povojni dobi izkoristiti nacionalistična trenja za delitev tu živčnih narodnosti, kjer se je prizadeval, da bi utrdil svoje pozicije, nadaljeval provokacije, zaviral stremeljenje po izboljšanju odnosov s socialistično Jugoslavijo.

Ni se posrečil namen fašistov in drugih reacionarjev, da bi v Trstu ponovili take dogodke, kakršni so se odigrali v Kalabriji; da bi prišlo do spopadov, kar bi bilo dalo povod za nastop policije. Možnost provokacije je bila velika.

Že samo zadržanje policije v središču mesta in dejstvo, da so pri pregledovanju vozil ob vhodu v mesto odkrili kar tri avtomobile polne mangelov, železnih pesti in podobnega orožja, ter da so bili prisiljeni pridržati 15 mladih fašistov, potrjuje to ugotovitev.

Toda visok čut odgovornosti, politična zrelost, zavest slovenskih in italijanskih protifašistov so preprečili najhujše.

Tega niso preprečile policijske sile, ki so zaščitile fašistični shod.

Enotnost, s katero smo tudi tokrat odgovorili fašistom, je še enkrat prišla krepko do izraza. Stališče nekaterih strank — predvsem KD, ki se ni hotela pridružiti zahtevi po prepovedi fašističnega shoda, in ki je svoje stališče opravičevala, češ, saj živimo v demokratični državi, v kateri imajo vsi pravico do besede in shajanja — ni občutno vplivalo na enotni značaj antifasiistične manifestacije.

Uspešni antifasiistični odgovor nas mora bodriti tudi v bodoče!

Prizadevanja za nadaljnje utrjevanje antifasiistične enotnosti mora biti vedno prisotno v naših vrstah, kajti fašizem bomo popolnoma izrinili le če bomo budni in enotni.

Misasi

(Nadaljevanje z 2. strani)

narjem za šovinizem» daje javnosti sledeče: enkrat na teden okvirček v «Piccolu» (Date aiuto all'opera civile itd.), enkrat na leto otroške kolonije (plača prefektura), otrokom pa nekaj zvezkov ob začetku leta. Seveda tudi zvezki navdušeno govorijo o klavnici prve svetovne vojne.

Za vse to pa prejema vsote, ki so take, da bi se mize šibile, tako pravi. Misasi pa bi to gnezdo šovinizma in slabšega hotel primerjati s slovenskimi organizacijami, katerim ne seže niti do kolena. Da se razumemo: minister, pre-

den podpiše tako neumen odgovor, mora vsaj prebrati, kar mu je tajnik ali pomočnik pomolil pod nos. Sicer nosi odgovornost sam minister.

Brežnjev

(Nadaljevanje s 3. strani)

rešitev na Bližnjem vzhodu prispevala k dozorevanju pogojev za uresničitev ukrepov za popuščanje vojne napetosti na tem celotnem območju, še posebno pa za to, da bi bilo Sredozemsko morje morje miru in prijateljskega sodelovanja.

SFRJ in ZSSR menita, da je neogibno povečati vlogo OZN kot instrumenta miru in mednarodne varnosti, potrebo brezpogojnega spoštovanja ustanovne listine OZN in zagotovitve univerzalnosti OZN. Obe sta za vzpostavitev legitimnih pravic Ljudske republike Kitajske v OZN, hkrati za sprejem Nemške demokratične republike in Zvezne republike Nemčije v OZN in za prenehanje diskriminacijske politike pro-Koreji.

Sklenitev vrste mednarodnih pogodb, ki so usmerjene na omejevanje oboroževalne tekme, predstavljajo pomemben dosežek zadnjih let. SFRJ in ZSSR sodita, da je nujno vztrajati na poti uresničevanja praktičnih ukrepov v razoroževanju in predvsem prepovedati orožja za množično uničevanje - jedrsko, bakteriološko in kemijsko.

Pri proučevanju razorožitve kot materialne podlage za politiko popuščanja napetosti in ozdravitve mednarodnih odnosov, menita SFRJ in ZSSR, da je dozorelo vprašanje zmanjšanja oborožitve sil in oborožitve v Evropi. SFRJ in ZSSR menita, da je konferenca petih jedrskih držav koristna. Podpirata tudi sklic svetovne razorožitvene konference.

SFRJ in ZSSR zahtevata odstranitev vseh ostankov kolonializma in izražata odločno podporo narodom Azije, Afrike in Latinske Amerike, ki branijo svojo svobodo in neodvisnost v borbi proti silan imperializmu in neokolonializmu.

ZKJ in KP SZ izražata globoko prepričanje, da razvoj vsestranskega sodelovanja med partijama in državama ustreza bistvenim koristim narodov SFRJ in ZSSR. Prijateljstvo med narodi SFRJ in ZSSR, ki se je prekalilo v skupnem junaškem boju proti fašističnim zasluževalcem, jim pomeni dragoceno pridobitev. ZKJ in KP SZZ bosta storili vse, da se bo prijateljstvo med narodi obeh držav neprestano krepilo in predstavljalo aktiven dejavnik v boju SFRJ in ZSSR za mir in socializem.

Beograd, 25. septembra 1971.

Obisk v Makedoniji

(Nadaljevanje s 3. strani)

srečali tudi z delavci in z voditelji osnovnih organizacij. Obiskali smo tovarno porcelana in keramike v Titovem Velesu in kmetijsko zadrugo v Bitolju. V tovarni v Titovem Velesu smo se srečali z delavskim svetom in sindikati. Pogovor je bil sproščen, odprt. V kmetijski zadrugi smo se pogovarjali z upravnim svetom. Pogovarjali smo se tudi s predstavniki osnovnih organizacij ZK v Titovem Velesu, Bitolju in v Ohridu.

Vprašanje - Kaj bi na koncu lahko še povedali v zvezi s tem obiskom?

Odgovor - Zelo pomembno je dejstvo, da narod, ki je po dolgem boju dosegel neodvisnost, samozavestno želi čimprej doseči to, kar v preteklosti ni mogel, to je razviti svoje gospodarstvo in svojo kulturo ter istočasno tudi gospodarstvo in kulturo albanske in turške narodno-

stne skupnosti, ki živi v Makedoniji.

Tudi tov. Marijo Bernetičevo smo prosili naj nam pove kaj v zvezi z obiskom v Makedoniji.

Vprašanje - Kaj vas je najbolj presenetilo, ko ste se srečali z makedonskimi tovariši?

Odgovor - Najbolj me je presenetilo to, da so v tej nekoč zelo zaostali deželi mladi kadri prežeti z duhom bojevitosti in požrtvovalnosti; prežeti z voljo po delu za to, da bi se Makedonija čimprej povzpela na raven ostalih jugoslovanskih republik. Presenetila me je sposobnost kadrov in poznavanje razmer, ki obstajajo v Jugoslaviji in v drugih deželah, posebno kar zadeva komunistično in delavsko gibanje. Makedonci napredujejo pri organiziranju delovnega ljudstva na vseh dopročjih, od socialnega, gospodarskega pa do kulturnega področja. To pride do izraza tudi v tovarni, v kmetijski zadrugi in na drugih delovnih mestih.

Vprašanje - Kakšno se vam je zdelo Skopje?

Odgovor - Tudi tu pride do izraza to, kar je rečeno zgoraj: volja po vsestranskem napredovanju. Ruševine so v glavne izginile, širi pa se veliko in moderno mesto. Ko sem opazovala velike stanovanjske bloke, mi je misel uhajala v Gibellino, kje: ljudje, ki so pred leti zgubili stanovanja zaradi potresa, še vedno živijo v barakah in v neznosnih razmerah.

V spomin

Marija Žerjal-Čurman

Preminila je Marija Žerjal in Čurman iz Boljunca. Dočakala je častljivo starost, 85 let. V mladih letih je pela v zboru Prešeren. Bila je med tistimi, ki so ustanovili ta zbor, za kar je pred nekaj leti prejela posebno priznanje.

Naj ji bo lahka rodna gruda!

Svojci pokojne Marije Žerjal in Čurman se zahvaljujejo vsem, ki so se udeležili pogreba, prosvetnemu društvu in pevskega zboru Prešeren ter vsem darovalcem cvetja.

PRISPEVKI ZA «DELO»

Tov. Just Pečar, Bane, 2.000 lir, tov. Pepi s Kontovela 2.000 lir.

V počastitev spomina drage matere daruje Edvard Čurman iz Boljunca 2.000 lir za sklad DELA.

Vsem darovalcem se uprava lista toplo zahvaljuje.

SOŽALJE

Umrl je tovariš Oskar Masi z Grete. Tovariši z Grete in iz Barkovelj izrekajo sožalje ženi Ildi in sinu. Sožalju se pridružuje tudi naš list.

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Tisk: Tip. Riva - Trst
Ulica Torreblanca, 12